

Силабус курсу Конструктивна географія

Освітній ступінь – магістр
Галузь знань: 10 Природничі науки
Спеціальність: 103 Науки про Землю
Освітньо-професійна програма «Науки про Землю»
Кількість кредитів – 4

Рік підготовки, семестр – 2 рік, 3 семестр

Компонент освітньої програми: обов'язковий

Дні занять: згідно з розкладом занять
Консультації: згідно з графіком індивідуальної роботи

Мова викладання: українська

Керівник курсу

д. геог.н., проф. Царик Любомир Петрович

Контактна інформація tsarykl@tnpu.edu.ua; 0352-43-61-54

Опис дисципліни

Навчальний предмет „Конструктивна географія” передбачає оволодіння магістрантами методами прикладних географічних досліджень, методикою проведення конструктивно-географічних оцінок, створення різномірних моделей, здійснення географічного і економічного прогнозів, ознайомлення з особливостями розробки проектів і схем районного планування, розробкою оптимізаційних та управлінських моделей.

Практика природокористування вимагає проведення комплексу географічних досліджень природних ресурсів – їх оцінки, особливостей використання, проведення прогнозу їх можливого використання, відпрацювання оптимальних моделей ресурсокористування, тощо.

Оволодіння методами конструктивно-географічних досліджень є одним із необхідних атрибутів професійної підготовки майбутніх науковців і практиків в галузі Наук про Землю і природокористування.

Навчальний контент

	Темати	Результати навчання
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади конструктивної географії		
1	Тема 1. З історії розвитку конструктивно-географічних досліджень	Розуміти: передумови зародження конструктивно-географічних досліджень. Виокремлення етапів їх розвитку. Вміти: подати характеристику основних історичних етапів формування КГД в Україні, розкрити вклад наукових шкіл, вчених у розвиток теоретичних і прикладних конструктивно-географічних досліджень: І.П.Герасимова, О.М.Маринича, П.Г.Шищенко, В.А.Барановського, аналізувати матеріали міжнародних наукових конференцій з проблем розвитку конструктивної географії.
2	Тема 2. Об'єкт, предмет, завдання КГД	Знати і розуміти: Конструкт географічний – як об'єкт дослідження конструктивної географії. Властивості географічного конструкту. Функції географічного конструкту. Поняття структури геосистеми за В.С.Преображенським. Структура географічного конструкту. Предмет конструктивно-географічного дослідження. Місце конструктивно-географічного напрямку у структурі географічної науки.

3	Тема 3. Методологічні основи конструктивної географії	<i>Знати:</i> Концепції природничої конструктивної географії (природних територіальних комплексів, геосистем). Концепції антропогенної конструктивної географії (геотехсистем, вплив-зміни-наслідки, природа-населення-господарство). Концепції раціонального природокористування та збалансованого розвитку (сталого розвитку, екомереж). Методи конструктивно-географічних досліджень.
Змістовий модуль 2. Інструментарій конструктивно-географічних досліджень		
4.	Тема 4. Оцінювання у конструктивно- географічних дослідженнях	<i>Знати:</i> Оцінювання, його види, основні завдання та роль у конструктивно-географічних дослідженнях. Підходи до економічної оцінки природних ресурсів. Еколого-географічне оцінювання (стійкості, забрудненості, екологічного потенціалу, ступеня антропогенного перетворення ландшафтів). <i>Вміти:</i> застосовувати методики оцінювання
5.	Тема 5. Моделювання у конструктивно- географічних дослідженнях	<i>Знати:</i> сутність конструктивно-географічного моделювання, його завдання, види. Математичні моделі географічних процесів і явищ. Картографічні моделі, їх типологія, використання. Еколого-географічне моделювання природних процесів та явищ. Оптимізаційні моделі і їх основне призначення. Глобальні, регіональні і локальні географічні моделі. <i>Вміти;</i> створювати найпростіші моделі
6	Тема 6. Прогнозування у конструктивно- географічних дослідженнях	<i>Знати:</i> сутність конструктивно-географічного прогнозування, його завдання, види. Методичні підходи до географічного та економічного прогнозування. Загальнонаукові та спеціальні методи прогнозування. <i>Вміти:</i> аналізувати глобальні, регіональні та локальні географічні прогнози, створювати моделі географічного прогнозування.
7	Тема 7. Проектування у конструктивно- географічних дослідженнях	<i>Знати:</i> зміст і функції географічного проектування. Проекти і схеми районного планування у конструктивно-географічних дослідженнях. Геоекологічні принципи проектування геотехнічних систем. Географічне проектування для цілей геоурбаністики – проектування зелених зон міст. Територіальні комплексні схеми охорони природи. Ландшафтне обґрунтування проектів організації природно-заповідних територій.
Змістовий модуль III. Прикладні конструктивно-географічні дослідження		
8	Тема 8. Конструктивно- географічні проблеми збалансованого природокористування	<i>Розуміти:</i> сутність конструктивно-географічних досліджень проблем: водокористування, землекористування, лісокористування, рекреаційного, природоохоронного природокористування. Підходи, сутність і структура досліджень збалансованого природокористування.
9	Тема 9. Конструктивно- географічні дослідження регіональних рекреаційних систем	<i>Знати:</i> Геоекологічні підходи до формування рекреаційних геотехсистем. Особливості проектування і розвитку рекреаційних геотехсистем. Концептуальні підходи, методи і критерії проектування регіональних рекреаційних систем та їх складових елементів.

		<i>Вміти провести:</i> аналіз базових елементів РРС
10	Тема10. Конструктивно-географічні дослідження регіональних природоохоронних систем	<i>Знати:</i> геоекологічні підходи до формування природоохоронних геотехсистем, особливості проектування і розвитку природоохоронних геотехсистем. Концептуальні підходи, методи і критерії проектування схем регіональних екомереж. <i>Вміти:</i> аналізувати схеми регіональних екомереж, їх функціональні особливості.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 2	Вміння виявляти, ставити, вирішувати проблеми.
ЗК 4	Здатність працювати в міжнародному контексті.
ЗК 5	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
ФК 2	Знання сучасних засад природокористування, взаємодії природи і суспільства із застосуванням раціонального використання природних ресурсів, екологічних аспектів та основ природоохоронного законодавства
ФК 3	Розуміння планети як єдиної системи, найважливіших проблем її будови та розвитку.
ФК 4	Володіння сучасними методами досліджень, які використовуються у виробничих та науково-дослідницьких організаціях при вивченні Землі, її геосфер та їхніх компонентів.
ФК 6	Уміння застосовувати наукові знання і практично втілювати їх для розробки та впровадження механізмів геопланування, територіального планування, проведення моніторингу розвитку регіонів, складання стратегічних планів і програм.

Програмні результати навчання

Індекс в матриці ПРН	Програмні результати навчання
ПРН 1	Аналізувати особливості природних та антропогенних систем і об'єктів геосфер Землі.
ПРН 2	Застосовувати свої знання для визначення і вирішення проблемних питань і прийняття обґрунтованих рішень в науках про Землю.
ПРН 4	Розробляти, керувати та управляти проектами в науках про Землю, оцінювати і забезпечувати якість робіт.
ПРН 6	Вміти здійснювати екологічну оцінку, аудит, ліцензування, сертифікацію використання природних ресурсів, прогнозувати розвиток екологічних, технологічних, економічних та соціальних наслідків на окремих об'єктах природокористування.
ПРН 7	Знати сучасні методи дослідження Землі та її геосфер і вміти їх застосовувати у виробничій та науково-дослідницькій діяльності.
ПРН 10.	Вирішувати практичні задачі наук про Землю (за спеціалізацією) з використанням теорій, принципів та методів різних спеціальностей з галузі природничих наук.
ПРН 13.	Оцінювати еколого-економічний вплив на довкілля при впровадженні

Літературні джерела

1. Барановський В.А. Екологічна географія і екологічна картографія / В.А. Барановський – К.: Фітосоціоцентр, 2001. – 252 с.
2. Гавриленко Е.П. Геоекологічне обґрунтування проектів природокористування / Е.П. Гавриленко – К.: Видавничо-інформаційний центр «Київський університет», 2008. – 304 с.
3. Гавриленко Е.П. Ландшафтно-екологіческое обоснование территориальных схем и проектов природопользования / Е.П. Гавриленко – К.: Фитосоциоцентр, 2003. – 188 с.
4. Конструктивно-географические основы рационального природопользования в Украинской ССР. Теоретические и методические исследования. – К.: Наукова думка, 1990. – С. 177-180.
5. Пащенко В.М. Конструктивно-географічний підхід і ландшафтознавство // Антропогенні географія і ландшафтознавство в ХХ і ХХІ століттях. – Вінниця – Воронеж: Гіпаніс, 2003. – С. 45-51.
6. Пащенко В.М. Основні поняття і проблеми еколого-географічних досліджень / Український географічний журнал. – К.: Видавничий дім „Академперіодика”, 1994, № 4. – С. 8-16.
7. Петлін В.М. Конструктивне ландшафтознавство – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. – 357 с.
8. Петлін В.М. Конструктивно-географічні дослідження в ландшафтознавстві / В.М. Петлін // Наукові записки ТДПУ. Серія: географія. – Тернопіль: Видавн. відділ ТНПУ, 2004. – Частина 1. – С. 21 – 26.
9. Петлін В.М. Конструктивна географія / В.М. Петлін. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. – 544 с.
10. Руденко В.П., О.І. Чернюх. Становлення конструктивно-географічних напрямів раціонального природокористування в Україні у першій половині ХХ ст. – Чернівці: Рута, 2004. – 216 с.
11. Царик Л.П. Конструктивна географія. Навчальний посібник – Тернопіль: Редакц.-видавн відділ ТНПУ, 2016. – 128 с.
12. Шищенко П.Г. Принципы и методы ландшафтного анализа в региональном проектировании – К.: Фотосоциоцентр, 1999. – 284 с.

Політика оцінювання

• **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

• **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та заліку заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

• **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Зм.модуль 1 (теми 1-3) усне опитування, тести, завдання	21
Зм.модуль 2 (теми 4-7) усне опитування, тести, завдання	28
Зм.модуль 3 (теми 8-10)	21

Ессе (теми 1-10)	10
Залік (теми 1-10) – тести, завдання	20

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Завдання для підсумкового контролю (залікові питання)
- 4) Електронне навчання в системі MOODLE